

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

Platný právní stav

Oblast zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, úkoly, činnost a podmínky působení obecních policíí upravují, vedle ústavních zákonů, především následující zákony:

- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění zákona č. 178/2018 Sb.,
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů,
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 18/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

Stávající zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, byl naposledy ve významnější míře novelizován zákonem č. 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky. V roce 2017 pak proběhly dílčí věcné novelizace předmětného zákona zejména formou komplexního poslaneckého pozměňovacího návrhu

(zákon č. 248/2017 Sb.) a dále například za účelem sjednocení právního prostředí na úseku přestupků.

Z praktických poznatků z aplikační praxe zákona o obecní policii v jeho aktuálním znění a zkušenosti se zákonem o Policii České republiky (zákon č. 273/2008 Sb.) přinesly, za posledních 11 let, řadu poznatků, které vyžadují doplnění a změny, umožňující efektivnější výkon činnosti obecní policie.

Jako klíčové byly v rámci vyhodnocení aktuální problematiky činnosti obecní policie při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, bezpečnosti a prevence kriminality v obcích, plnění určitých úkolů obecními policiemi při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích a aktuálnímu vývoji bezpečnostní situace v České republice identifikovány následující aspekty a požadavky na činnost obecních policií:

- zpřísnění podmínek bezúhonnosti a spolehlivosti čekatele a strážníka;
- upřesnění povinností orgánů veřejné moci, včetně Ministerstva vnitra, poskytovat si vzájemně informace významné pro řízení o odnětí osvědčení strážníka;
- potřeba zpřesnění obsahu některých oprávnění obecních policií a postupu strážníka při jejich realizaci s ohledem na jejich jednoznačnější a srozumitelnější vymezení pro účely efektivnějšího zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, jakož i s ohledem na zajištění právních jistot adresátů výkonu oprávnění a povinností strážníků a strážníků samotných; jedná se zejména o:
 - úpravu oprávnění zakázat vstup na jiná místa, které nebylo možno, vzhledem k velice úzce nastaveným podmínkám, doposud prakticky využívat;
 - zefektivnění zjišťování totožnosti osob ve smyslu § 12 zákona o obecní policii a předcházení tak nadbytečnému předvádění osob dle § 13 zákona o obecní policii.
 - oprávnění strážníka předvádět osobu na Policii České republiky též tehdy, pokud se služebna Policie České republiky nachází na území jiné obce než té, která zřídila obecní policii, apod.

Dalšími významnými oblastmi, které byly identifikovány v rámci činnosti obecních policií a které si zaslouží příslušné legislativní změny, jsou:

- potřeba upřesnění popřípadě nahrazení jednoznačnou formulací těch ustanovení zákona o obecní policii, jejichž aplikace přináší v praxi interpretační nejasnosti a problémy, a jednoznačného vymezení rozsahu aplikovatelnosti některých jiných právních předpisů na oblast obecní policie;
- zavedení efektivních nástrojů sloužících k vynucení plnění některých povinností stanovených zákonem o obecní policii, a to včetně případného zpřísnění stávajících sankcí.

Nezbytnost nové právní úpravy a její principy

Předem je třeba uvést, že v rámci přípravy novely zákona o obecní policii nebyla identifikována potřeba provedení zásadních koncepčních změn v dosavadním modelu fungování obecních policií. Stávající, léty prověřený systém zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku obcemi (obecními policiemi), je dostačující a plně respektující potřeby a možnosti základních územních samosprávných celků.

Cíle navrhovaných změn lze rozdělit na cíle týkající se institutu obecní policie a pak cíle mající obecný význam pro všechny orgány podílející se na zajišťování veřejného pořádku a bezpečnosti na místní úrovni, především pak pro spolupráci obcí a Policie České republiky.

V případě změn dotýkajících se obecních policií je jejich účelem precizovat roli obecních policií jednak zpřehledněním stávající právní úpravy v oblasti obecní policie především v zákoně o obecní policii a jednak zpřesněním dílčích oprávnění strážníků obecní policie na základě zkušeností z poslední doby, zvláště pak v návaznosti na vývoj situace v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti v obcích a vzhledem k vývoji faktických možností Policie České republiky v této oblasti.

Cílovým stavem je umožnění efektivního zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku obecními policiemi v rozsahu, který vymezuje zákon o obecní policii (tj. účelem není posilovat působnost a pravomoci obecních policií až na úroveň Policie České republiky, neboť tyto dvě instituce se od sebe, co do svých úkolů, fundamentálně odlišují; obecní policie např. z podstaty věci nemohou plnit úkoly v oblasti trestního řízení atd.). Přitom však je významným cílem také další zlepšení a posílení předpokladů strážníků obecních policií pro plnění povinností a užívání oprávnění a donucovacích prostředků.

V případě neřešení výše nastíněných problémů hrozí postupné prohlubování počínajících dílčích problémů v oblasti ochrany veřejného pořádku na místní úrovni souvisejících zejména s celkovým vývojem bezpečnostní situace ve světě, jakož i v České republice.

V případě nezpřesnění postavení obecních policií by tak mohlo dojít až k situaci, kdy např. některá přestupková jednání (např. spojená s hazardem a požíváním alkoholu či jiných návykových látek mladistvými apod.) by zůstávala ve značné míře neřešena. Zároveň je třeba upozornit, že v zájmu zamezení obecního oslabování respektu k právu je neudržitelné ponechat mezi úkoly obecní policie některé činnosti, které sice má obecní policie zabezpečovat, zároveň jí k tomu však zákon nedává odpovídající a přiměřené prostředky a nástroje.

Předpokládaný hospodářský a finanční dopad, zejména nároky na státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí

Navržené změny nepředstavují z pohledu veřejných rozpočtů žádné navýšení oproti současnému stavu, neboť se obcím ani státu nově neukládají další povinnosti oproti současnému stavu. Pokud dochází ke stanovení určitých povinností nově, jedná se o změnu stávajících úkolů veřejné správy, nikoli o jejich kvantitativní rozšíření.

Na straně obcí nedojde ani ke zvýšení nákladů spojených s ověřením bezúhonnosti strážníka prostřednictvím opisu z evidence Rejstříku trestů, neboť pro potřeby orgánů veřejné moci je vydáván tento výstup z evidence Rejstříku trestů bezplatně.

V důsledku navrhovaných změn by též mělo dojít ke zvýšení efektivnosti spolupráce mezi obcemi navzájem a mezi obcemi a Policií České republiky. Tyto přínosy nejsou jednoduše kvantifikovatelné, avšak v delším časovém období by se měly pozitivně projevit v pocitu bezpečí a celkové životní úrovni občanů obcí.

Z finančního hlediska lze jistě vyhodnocovat jako přínos nově zaváděnou možnost, aby obecní policie mohla z evidence občanských průkazů vyžadovat fotografie osob, které byly vyzvány k prokázání totožnosti. Lze předpokládat, že pozitivní externalitou využívání tohoto institutu bude snížení personální i finanční zátěže jak obecní policie, tak Policie České republiky spočívající v odpadnutí institutu předvádění občanů na Policii České republiky tak, jak je tomu v současnosti.

Předkladatelé předpokládají, že výše uvedené změny se promítnou snížením finančních nákladů na vlastní činnost obecních policií a přispějí k alokaci zdrojů do potřebných oblastí (např. prevence, community policing, atd.).

Navrhovaná právní úprava nebude mít žádný přímý ekonomický dopad na podnikatelskou a občanskou sféru, neboť v této oblasti se nezakládají žádná nová práva a povinnosti (s výjimkou případů protiprávního jednání, kdy podnikatel neumožní vstup do zákonem stanovených prostor). Navrhované změny (např. nová podoba vstupu obecní policie do příslušných informačních systémů veřejné správy, technická úprava vybraných oprávnění strážníků atd.) naopak ve smyslu filozofie community policing zefektivní dostupnost výkonu veřejné moci formou služby, zkrátí časový úsek a sníží náklady adresátů těchto služeb, a to dokonce včetně osob, které se dopustily protiprávního jednání. Též podnikatelské a občanské prostředí bude tedy pozitivně ovlivněno zvýšením úrovně veřejného pořádku a bezpečnosti v obcích.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem české republiky

Z právních předpisů tvořících ústavní pořádek České republiky se na oblast, která má být upravena navrhovanou právní úpravou, vztahuje ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, (čl. 2 odst. 3 a Hlava sedmá) a usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb. o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky (čl. 2 odst. 2, čl. 4, čl. 7 odst. 1, čl. 10 odst. 1, čl. 12 a čl. 39).

Základní požadavek čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny je naplněn zpracováním navrhovaných změn do podoby zákona, který je předkládán v souladu s Ústavou a dalšími právními a organizačními předpisy upravujícími tvorbu a přijímání legislativních aktů síly zákona, a navrhovaným založením působnosti příslušných správních orgánů a orgánů obcí. Ustanovení Hlavy sedmé Ústavy jsou zohledněna v celém návrhu zvláště s ohledem na ochranu práva na samosprávu obcí; pokud je například stanovována kompetence Ministerstva vnitra ve vztahu k činnosti obecní policie děje se tak striktně v souladu s čl. 101 odst. 4 Ústavy. Stejně tak byla ústavní maxima respektována v případech stanovování působnosti

zastupitelstev obcí a hlavního města Prahy, které je provedeno s ohledem na čl. 104 odst. 1 Ústavy.

Čl. 7 odst. 1 Listiny je zohledněn v navrhované úpravě oprávnění zakázat vstup na určitá místa. Zároveň je v tomto ohledu šetřeno též čl. 10 odst. 1 Listiny.

Přísnější a přesnější úprava přestupků a vymezení podmínek bezúhonnosti a spolehlivosti (jakož i úprava převedení strážníka na jinou práci) důsledně respektuje zásadu *nullum crimen sine lege* vyjádřenou v čl. 39 Listiny. Stejný princip byl zároveň zohledněn v nové přehlednější úpravě podmínek bezúhonnosti strážníka.

Předkládaný návrh zákona je plně v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami podle Čl. 10 Ústavy

Předkládaný návrh zákona není v rozporu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

Univerzálně též platí a návrhem je zcela respektována Evropská úmluva o lidských právech. Veškeré změny zohledňují požadavky Úmluvy. Zejména se jedná o článek 2 Úmluvy – právo na život, článek 6 Úmluvy – právo na spravedlivý proces, článek 7 Úmluvy – zákaz uložení trestu bez zákona, článek 8 Úmluvy – právo na soukromý život, článek 13 Úmluvy – právo na účinný vnitrostátní prostředek nápravy, článek 14 Úmluvy – zákaz diskriminace a další.

Předkládaný návrh nezasahuje do práva na svobodu a osobní bezpečnost ve smyslu článku 5 Úmluvy. Návrh nerozšiřuje výčet okolností, za nichž je zbavení svobody přípustným zásahem do práv osob ve smyslu Úmluvy. Návrh dále žádným způsobem neupravuje práva zatčené osoby nebo osoby zbavené osobní svobody ani jejich právo na odškodnění v souvislosti se zbavením osobní osoby.

Návrh nezasahuje do práva na spravedlivý proces ve smyslu úmluvy, kdy neomezuje právo obviněného na spravedlivé a veřejné projednání jeho záležitosti ve veřejné lhůtě nezávislým a nestranným soudem, resp. správním orgánem. Návrh nepředstavuje zásah do zásady presumpce nevinny a neupravuje procesní práva a postavení obviněného v řízení o trestném činu, resp. správním deliktu.

Návrh naplňuje požadavky stanovené čl. 7 Úmluvy a obecnou právní zásadou *nulla poena sine lege*. Návrh je předkládán ve formě zákona a jeho ustanovení nezakládají porušení zákazu retroaktivity trestní, správní represe.

Návrh minimalizuje zásah do rodinného a soukromého života adresátů dle čl. 8 Úmluvy a takový zásah umožňuje jen v případech stanovených zákonem, v zájmu veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky a ochrany práv a svobod jiných. Případný zásah do rodinného a soukromého života, který by vybočoval z mezí a účelu zákona, resp. by s ním byl v rozporu, je postižitelný ustanoveními správního, resp. trestního práva.

Právo adresátů normy na účinné opravné prostředky ve smyslu čl. 13 Úmluvy není omezováno, kdy jsou plně využitelná příslušná ustanovení upravující řízení o opravných prostředcích podaných proti rozhodnutím vydaným ve správním řízení, resp. jejich soudní přezkum. V řízeních o přestupcích má účastník právo na odvolání, dále může využít i mimořádné opravné prostředky upravené ve správním řádu. Pravomocná rozhodnutí pak lze zažalovat ve správním soudnictví. Soudní přezkum je tedy garantován. Tím jsou zároveň garantovány požadavky čl. 13 – práva na vnitrostátní prostředek nápravy. K tomu je třeba doplnit, že pokud by správní orgán vydal rozhodnutí v rozporu se zákony, mohl by se poškozený domáhat náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů.

Zvláštní část

K ČÁSTI PRVNÍ

Změna zákona o obecní policii

K Čl. I

K novelizačnímu bodu 1. (k § 1 odst. 2)

Pro větší přehlednění zákona a jeho lepší aplikovatelnost, dochází k aktualizaci značně zastaralých poznámek pod čarou.

K novelizačnímu bodu 2. (k § 1 odst. 3)

Je měněno ustanovení upravující výčet subjektů, se kterými obecní policie spolupracuje. Tato změna má za cíl jednak jednoznačnější a jednak obecnější zakotvení spolupráce obecních policií s dalšími subjekty. Oproti dosavadnímu znění by tak neměly již vznikat pochybnosti, zda obecní policie spolupracuje též s dalšími bezpečnostními sbory mimo Policii České republiky (například s Hasičským záchranným sborem) či s ozbrojenými silami. Je možné uvést, že v současné době s těmito subjekty již obecní policie běžně spolupracují a navrhovaná změna tak představuje spíše formulační upřesnění nerozšiřující stávající okruh subjektů, se kterými obecní policie v oblasti plnění svých úkolů spolupracují.

Dosavadní znění ustanovení § 1 odst. 3 je zároveň třeba chápat jako demonstrativní výčet, jehož navrhovaným doplněním nedochází k rozšíření uzavřeného výčtu subjektů, s nimiž jsou obecní policie oprávněny spolupracovat, nýbrž pouze k upřesnění, které by mělo zcela vyloučit případné výkladové pochybnosti o tom, s kým mohou obecní policie při plnění svých úkolů spolupracovat.

Pojem orgán veřejné moci pak zahrnuje například veškeré státní orgány, včetně, vedle zmíněných bezpečnostních sborů, např. soudy, územní samosprávné celky a jejich orgány a případně též další subjekty vykonávající veřejnou správu.

K novelizačnímu bodu 3. (k § 4 odst. 2)

Je zachována stávající povinnost určeného strážníka předložit negativní lustrační osvědčení, dochází pouze k legislativně technické úpravě stávající dikce zákona o obecní

policii a sjednocení formulace ustanovení § 3 odst. 2 s § 4 odst. 2 (svěření pravomocí ve vztahu k určenému strážníkovi jednomu orgánu obce – zastupitelstvu obce). Vedle toho samozřejmě určený strážník musí i nadále splňovat všechny kvalifikační předpoklady jako každý strážník.

Předkladatelé návrhu zákona zastávají názor, že pokud určeného strážníka pověřuje (odnímá pověření) zastupitelstvo obce, které je zřizovatelem obecní policie, mělo by, z hlediska systémovosti právní úpravy, být i orgánem, který rozhodne o tom, zda určený strážník bude či nebude zastupovat obec v pracovněprávních vztazích strážníků.

Pro informaci lze dále uvést, že „plněním některých úkolů při řízení obecní policie“ se rozumí nejen organizace činnosti strážníků ve stanoveném rozsahu a případné vystupování v pracovněprávních vztazích, ale též v rámci plnění dalších úkolů stanovených jinými orgány obce. Jde především o zajišťování běžného provozu obecní policie (včetně nákupu spotřebního materiálu, uzavírání různých smluv týkajících se například investičních akcí ve vztahu k obecní policii apod.).

K novelizačnímu bodu 4. (k § 4 odst. 3)

Stanovuje se, že strážník může být zaměstnancem obce v základním pracovněprávním vztahu jakožto strážník pouze k jediné obci. Toto ustanovení reaguje na některé případy, kdy strážník vykonával jako strážník práci pro několik obcí současně. Tímto způsobem nemohla být snižována kredibilita obecní policie a zároveň byl tímto způsobem de facto obcházen zákon, neboť pokud by měl jediný strážník zajistit činnosti na území vícero obcí, bylo by toho možné dosáhnout uzavřením veřejnoprávní smlouvy podle § 3a, za dodržení podmínek tam uvedených.

Zároveň se však nevylučuje, aby strážník konal pro jinou obec práci odlišnou od zaměstnání strážníka. Povolání strážníka je velmi náročné po fyzické i psychické stránce a podle názoru předkladatelů si tedy lze těžko představit, že by byl strážník schopen bezproblémově vykonávat toto povolání u vícero zaměstnavatelů, nehledě na nutnost splnění podmínek pro výkon tohoto povolání (zejm. zákoník práce). Rovněž je také třeba upozornit na skutečnost, že zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku nelze časově omezovat na stanovenou osmihodinovou pracovní dobu (při 40 hodinovém pracovním týdnu).

K novelizačnímu bodu 5. (k § 4a)

Zcela nově je upraveno ustanovení o bezúhonnosti. Navrhovaná formulace ustanovení § 4a vychází z obdobné úpravy v zákoně o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (§ 14) a přehledným způsobem reflektuje též existenci široké škály alternativních skončení trestního řízení a režimu moderních forem trestních sankcí. V ohledu na prokazování bezúhonnosti je měněn dosavadní postup, kdy uchazeč o zaměstnání strážníka prokazoval svou bezúhonnost výpisem z trestního rejstříku a v případech rozhodnutí v trestních věcech, která nejsou ve výpisu obsažena, pak čestným prohlášením.

Stejně jako v případech příslušníků bezpečnostních sborů, ale zejména též dalších osob, které se podílejí na výkonu veřejné moci (např. myslivecká stráž, zprostředkovatel

zaměstnání pro cizince podle zákona o zaměstnanosti, žadatel o vydání zbrojního průkazu podle zákona o zbraních apod.) byl zvolen nový model prokazování bezúhonnosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele a strážníka, a to formou opisu z evidence Rejstříku trestů, který si bude obec jako zaměstnavatel vyžadovat elektronicky. Zároveň je výslovně stanoveno, že se při posuzování bezúhonnosti nepřihlíží k zaházení odsouzení nebo k rozhodnutí prezidenta republiky majícímu za následek, že se na občana hledí, jako by odsouzen nebyl; je tedy vždy zapotřebí přihlížet pouze k době, která uběhla od právní moci rozhodnutí, kterým bylo řízení v trestní věci skončeno. Na základě této změny bude obec schopna objektivně posoudit bezúhonnost výše uvedených osob, čímž dojde k dalšímu zkvalitnění personálního obsazení obecních policíí.

Touto změnou dojde mimo jiné také k odstranění zbytečné zátěže dopadající doposud na uchazeče o zaměstnání strážníka.

Nově je také stanoveno, že uchazeč o zaměstnání strážníka, čekatel a strážník oznamují obci též ukončení trestního stíhání. Tato skutečnost má mimo jiné v případě strážníka vliv na případné převedení na jinou práci, resp. převedení zpět na původní místo a je tedy v zájmu daného strážníka takovou skutečnost zaměstnavateli oznámit.

K novelizačnímu bodu 6. (k § 4b)

Dochází k podobné úpravě, jaká byla provedena v zákoně č. 119/2002 Sb., o zbraních, ve znění pozdějších předpisů. Nově je navrhována úprava týkající se zavinění těchto taxativně stanovených přestupků s tím, že je vyžadován úmysl. Ke ztrátě spolehlivosti tedy dojde za předpokladu, že je splněna podmínka opakovaného uznání vinným ze spáchání přestupku nebo jednání, které má znaky přestupku, uvedeného v odstavci 1, že přestupky nebo jednání, která mají znaky přestupku, byly spáchány úmyslně a je v rozporu s posláním strážníka.

Obecně jsou přestupky na úseku ochrany zdraví před škodlivými účinky návykových látek upraveny v ustanovení § 35 a násl. zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů. K těmto přestupkům se při posuzování spolehlivosti čekatele nebo strážníka přihlíží, přičemž se zvažuje nebezpečnost konkrétního jednání. Přestupky související s požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky nebo se zjišťováním jejich přítomnosti jsou na úseku provozu na pozemních komunikacích upraveny ve zvláštním právním předpise, konkrétně v ustanovení § 125c zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Protože i tyto přestupky považuje předkladatel z hlediska posuzování spolehlivosti za významné a protože jsou tyto přestupky upraveny ve zvláštním právním předpise, bylo nutné tyto přestupky v zákoně o obecní policii výslovně zmínit. Není tedy pochyb, že pro účely zákona o obecní policii se za spolehlivého nepovažuje také ten, kdo se úmyslně dopustí přestupku na úseku provozu na pozemních komunikacích souvisejícího s požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky nebo zjišťováním jejich přítomnosti. Konkrétně jde o přestupky podle § 125c odst. 1 písm. b), c), d) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, které se ovšem nezapisují do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů (viz dikce odst. 4 věty druhé).

Ve druhém odstavci se jedná o legislativně-technickou změnu spočívající ve správném umístění interpunkce.

Mezi důvody, které přímo zakládají ztrátu spolehlivosti podle zákona o obecní policii, se doplňuje důvod spočívající v tom, že vše nasvědčuje tomu, že se daná osoba podílí na potlačování práv a svobod třetích osob. Pod tento důvod je v první řadě třeba subsumovat jednání spočívající v pravidelné a úmyslné účasti na tzv. extremistických akcích a aktivním zapojení do činnosti uskupení, která práva třetích osob a skupin obyvatelstva potlačují, takové jednání jiných organizují, navádějí k němu atp., případně je programově propagují s cílem takové jednání vyvolat. V současnosti je známo několik spíše výjimečných případů, kdy se osoba zaměstnaná jako strážník účastní činnosti a akcí organizovaných krajně pravicovými organizacemi. Takové osoby však neposkytují morální, charakterové ani občanské záruky plnění úkolů obecní policie v souladu s účelem tohoto institutu a v souladu s podstatou demokratického právního státu. Tuto skutkovou podstatu je však zapotřebí vykládat relativně restriktivně v ohledu na závažnost takového jednání. Navrhované ustanovení vychází z obdobné úpravy v zákoně č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

Ustanovení odst. 4 zefektivňuje obci možnost ověřit, v případě pochybnosti o spolehlivosti uchazeče o zaměstnání strážníka, údaje jím uvedené v čestném prohlášení i v jiné evidenci, než v evidenci přestupků vedené Rejstříkem trestů [např. v registru řidičů v souvislosti s aktualizovaným § 4b odst. 1 písm. a)], a to samozřejmě v rozsahu údajů v evidenci vedených. Zároveň ale je ponechána povinnost uchazeče o zaměstnání strážníka prokazovat splnění podmínek spolehlivosti čestným prohlášením.

Pro zjištění, zda jsou dány okolnosti zakládající ztrátu spolehlivosti podle odst. 3, může obec mj. požádat Policejní prezidium České republiky (konkrétní organizační složka určena z důvodu zefektivnění procesu získávání předmětných informací ve vztahu k jejich specifické povaze) o sdělení stanoviska k osobě, které se žádost obce týká.

Takové stanovisko si však není obec povinna vyžadovat v případě každého uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatela i strážníka. Může si je však vyžádat vždy, když existuje důvodné podezření, že osoba má vazby na extremistická hnutí.

K novelizačnímu bodu 7. (k § 4d odst. 3)

Jedná se o legislativně technickou úpravu předmětného ustanovení související s vypuštěním legislativní zkratky pro Policii České republiky v § 1 odst. 3 (viz novelizační bod 2.).

K novelizačnímu bodu 8. (k § 4e odst. 1)

Podle současného znění tohoto ustanovení obec podává přihlášku ke zkoušce odborné způsobilosti strážníka nejpozději 3 měsíce před skončením platnosti jeho osvědčení. Nově se navrhuje stanovit i počátek běhu této lhůty, a to nejdříve 6 měsíců před skončením platnosti osvědčení. Budou tak v praxi vyloučeny případy, kdy obce přihlašují strážníky ke zkoušce

odborné způsobilosti i rok před uplynutím doby platnosti osvědčení, např. kvůli snaze strážníků vyhnout se studiu legislativních novinek majících vliv na posouzení jejich odborné způsobilosti a tím i na jimi vykonávanou činnost.

Tímto ustanovením tedy dojde k nutnosti strážníků seznámit se vždy, před vykonáním zkoušky odborné způsobilosti, s aktuální právní úpravou a dále i k zamezení přetíženosti Ministerstva vnitra, resp. zkušebních komisí Ministerstva vnitra v určitých časových obdobích, kdy dochází k neodůvodněné kumulaci žádostí o vykonání zkoušky odborné způsobilosti strážníků.

K novelizačním bodům 9. až 12. (k § 5a)

V § 5a dochází k procesnímu zpřesnění institutu převedení strážníka k výkonu práce čekatele, jiného zaměstnance obce zařazeného do obecní policie nebo jiného zaměstnance obce tak, že se nově navrhuje toto převedení ode dne oznámení o příslušné právní skutečnosti. Z praktických důvodů se do výčtu možných „pozic“, na které může být strážník převeden, rovněž doplňuje pozice „jiného zaměstnance obce zařazeného do obecní policie“.

Současně se výslovně stanovuje, že postup podle tohoto ustanovení může obec zvolit též v případě, že se o důvodech zakládající možnost převedení na jinou práci dozví hodnověrným způsobem sama. V praxi se jedná zejména o případy, kdy obec disponuje lékařským posudkem o ztrátě zdravotní způsobilosti strážníka, ale správní řízení o odnětí osvědčení o odborné způsobilosti strážníka ještě nebylo zahájeno.

K novelizačním bodům 13. a 14. (§ 9 odst. 1 a 2)

Jedná se o legislativně-technické zpřesnění stávajícího textu včetně legislativně-technické úpravy v souvislosti s již dříve provedenými změnami v oblasti veřejnoprávních smluv a změnou terminologie v případě písemného pověření, jímž se strážník prokazuje v případě veřejnoprávní smlouvy.

Zároveň se zpřesňuje, že strážník prokazuje příslušnost k obecní policii stejnokrojem a odznakem obecní policie, identifikačním číslem konkrétního strážníka, aby nemohlo docházet k záměnám strážníků.

K novelizačnímu bodu 15. (k § 10 odst. 2)

Z důvodu větší přehlednosti se do tohoto odstavce explicitně doplňuje sousloví „bez zbytečného odkladu“, které v aktuálním znění vyplývá ze souvisejících právních předpisů. Rovněž se z důvodu odstranění vyskytujících se praktických problémů zavádí i maximální lhůta pro postup dle tohoto ustanovení, která byla stanovena tak, aby zároveň odpovídala požadavkům kladeným na efektivní výkon státní správy, jakož i požadavkům praktické realizace tohoto ustanovení (personálním, technickým, atd.), a to s ohledem na značnou odlišnost mezi velkými a malými obecními policiemi a jejich konkrétní agendou.

Smyslem navrhované úpravy je zamezení možným neodůvodněným průtahům spojeným s oznamováním podezření ze spáchání přestupku ze strany obecních policíí.

K novelizačním bodům 16. až 18. (k § 11)

Změna navrhovaného ustanovení si klade za cíl zjednodušit a zpřehlednit zákonný rámec oprávnění strážníka požadovat vysvětlení. V první řadě zde dochází k obecnému zavedení výzvy k nějakému chování (blíže specifikovanému v jednotlivých bodech) a odstranění termínu „žádost“. Případné neuposlechnutí této výzvy tak bude moci být jednoznačně postižitelné jako přestupek neuposlechnutí výzvy úřední osoby.

Navrhované ustanovení jednoznačně identifikuje osobu, kterou je strážník oprávněn vyzvat k podání vysvětlení a popřípadě další součinnosti.

Návrh znění § 11 odst. 1 písmene a) a b) tak zahrnuje případy, kdy osoba na základě výzvy strážníka podá této úřední osobě vysvětlení na místě, kde došlo nebo dochází k situaci, která zakládá povinnost strážníka určitým způsobem konat, a toto vysvětlení je na místě strážníkem odpovídajícím způsobem zpracováno, nebo na uvedeném místě není možné vysvětlení podat, anebo jej strážník odpovídajícím způsobem nemůže na místě zaznamenat.

Strážník je v rámci svého oprávnění vyzvat osobu k podání vysvětlení oprávněn též požadovat předložení dokladů a jiných dokumentů a v případě potřeby pořizovat jejich kopie. Kopírování dokladů i za podmínek, za kterých by se mohlo za stávajícího právního stavu jednat o protiprávní jednání, zde bude realizací oprávnění strážníka v rámci plnění úkolů orgánu veřejné moci. Ustanovení se také vztahuje na případy, kdy vysvětlení nebude podáváno přímo na místě, kde např. došlo k protiprávnímu jednání.

V návaznosti na změnu odst. 1 dochází k legislativně-technické úpravě v odst. 9 a 10.

K novelizačnímu bodu 19. [k § 11a odst. 1 písm. b) bod 4]

Z dosavadního znění tohoto ustanovení vyplývalo, že obecní policie si mohla vyžádat údaje o totožnosti pouze občana obce, na jejímž území plnila úkoly obecní policie. Tím docházelo k tomu, že toto klíčové oprávnění strážníků bylo (teoreticky) omezeno na úzké skupiny osob, které byly buďto občany obce, která obecní policii zřídila, nebo obce, která s touto obcí uzavřela některou z veřejnoprávních smluv podle § 3a až 3c.

Navrhovaná změna tuto nelogičnost odstraňuje a umožňuje obecním policiím vyžadovat od obecních úřadů obcí s rozšířenou působností údaje o totožnosti všech osob, vůči nimž obecní policie plní některé ze svých úkolů podle zákona o obecní policii nebo podle jiného zákona.

K novelizačnímu bodu 20. [§ 11a odst. 1 písm. d)]

Navrhuje se, aby obecní policie mohla z evidence občanských průkazů vyžadovat fotografie občanů, kteří byli vyzváni k prokázání totožnosti.

Důvodem této změny je zefektivnění zjišťování totožnosti osob ve smyslu § 12 zákona o obecní policii a předcházení tak předvedení osob podle § 13 zákona o obecní policii a tím šetření nejen finančních nákladů spojených s převozem na Policii České republiky, ale i úspora času a kapacitního vyřízení Policie České republiky i obecní policie. Daný návrh je ohleduplný zejména vůči ztotožňovaným osobám, které nebude nutné v řadě případů omezovat a realizovat zásah do jejich práv a svobod podle § 13 zákona o obecní policii (oprávnění předvést osobu na Policii České republiky). Mimo eliminace nepřiměřeného předvádění občanů na Policii České republiky je tato změna motivována i zkušenostmi z praxe a klade si za cíl vymýtit i nikoli ojedinělý problém zneužívání cizích osobních údajů – zatímco cizí nacionále je možné si poměrně snadno zapamatovat a snažit se zneužívat cizí identitu, fotografii obvykle obelstít nelze.

K novelizačním bodům 21. a 23. [k § 11a odst. 2 a odst. 7]

S ohledem na potřeby obecní policie není možné vycházet pouze z přestupků evidovaných v evidenci přestupků Rejstříku trestů [§ 11a odst. 1 písm. f) týkající se oprávnění obecní policie vyžadovat poskytnutí údajů z centrálního registru přestupků nabylo účinnosti dnem 1. října 2016]. V souvislosti se zřízením tohoto informačního systému veřejné správy a v návaznosti na nově formulovaná oprávnění obce ověřování podmínek spolehlivosti strážníků obecní policie se doplňuje též obecné ustanovení upravující přístup obecní policie i do jiných evidencí, ve kterých jsou vedeny údaje o spáchaných přestupcích (např. registr řidičů, evidence vedené obecními úřady ve vztahu k přestupkům, které nebude centrální registr přestupků obsahovat apod.). Obecní policie by v rámci své činnosti měla mít možnost dotázat se na konkrétní přestupek určitého pachatele též dalších orgánů veřejné moci, které vedou evidenci takových přestupků.

Za účelem legislativně-technické úpravy je navrženo sjednocení a zpřesnění doby uchování dokumentace a zpracování osobních údajů ve smyslu § 11a odst. 6 a § 24a odst. 3.

K novelizačnímu bodu 22. (k § 11a odst. 3 a 4)

V návaznosti na údaje vedené v evidenci přestupků Rejstříku trestů se mezi údaje, které je obecní policie oprávněna zjišťovat z důvodu jednoznačné identifikace osoby, doplňuje též údaj o rodném příjmení, podle kterého jsou osoby v tomto informačním systému veřejné správy evidovány.

K novelizačnímu bodu 24. (k § 12 odst. 1)

Nově se upravuje za účelem zpřesnění a zpřehlednění definice úkonu strážníka institut prokázání totožnosti a rozsah a způsob jeho provedení. Uvedené ustanovení je navrženo tak, že reaguje na změny ustanovení § 11a provedené zákonem, kterým se mění některé zákony v souvislosti se zavedením základních registrů. Zároveň toto ustanovení umožňuje, v případě pochybností, ověřit osobou sdělené osobní údaje s údaji vedenými o této osobě v příslušných registrech, resp. agendových informačních systémech.

K novelizačnímu bodu 25. (k § 13 odst. 1)

Za účelem zpřesnění úpravy a vyloučení nejasností ohledně možnosti osobu předvést na Policii České republiky například v situaci, kdy osoba sice předloží strážníkovi doklad totožnosti, ale zároveň i přesto existují důvodné pochybnosti o totožnosti osoby (může jít o situace, kdy se lze důvodně domnívat, že osoba nepředkládá svůj vlastní doklad totožnosti, či že doklad je pozměněný, nejsou-li z dokladu patrné údaje v rozsahu podle § 12 odst. 1, pochybnosti o totožnosti osoby přetrvávají i po poskytnutí součinnosti strážníkem atd.).

Ustanovení je formulováno analogicky k § 63 odst. 3 zákona o Policii České republiky.

K novelizačnímu bodu 26. (k § 13 odst. 4)

V současnosti se zvláště obecní policie v menších obcích, kde není zřízena služebna (popřípadě služebna se stálou službou) Policie České republiky, dostávají do složitých situací, kdy je jim zákonem ukládáno předvést určitou osobu na Policii České republiky, ale zároveň je jejich místní působnost omezena na území dané obce (popř. obcí, se kterými má taková obec uzavřen některý typ veřejnoprávní smlouvy podle zákona o obecní policii). Kapacitní vytížení a v některých případech též dojezdové vzdálenosti mnohdy znemožňují rychlý příjezd hlídky Policie České republiky a strážníci obecní policie jsou v takových případech zbytečně dlouhou dobu vázáni na řešení takového úkolu. Obdobně též osoba, jejíž předvedení zákon ukládá, je delší dobu, než by bylo nezbytné, nucena setrvat na místě se strážníky obecní policie a vyčkat příjezdu Policie České republiky.

Za účelem řešení těchto situací, jimž čelí především právě malé obecní policie, je navrhována pro účely předvedení osoby na Policii České republiky obdobná úprava jako je tomu u oprávnění zabezpečovat dopravu osoby do zdravotnického zařízení nebo do protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice již podle stávajícího ustanovení § 17b. Obdobně jako v případě § 17b se navrhuje také formulovat rozsah a možnost výkonu povinností a oprávnění podle zákona o obecní policii pouze v souvislosti s předvedením osoby.

Tím je dána možnost těchto oprávnění použít mimo území obce např. též vůči třetí osobě, která by se snažila předvedení bránit atp., ale neopravňuje strážníka realizovat jiná svá oprávnění mimo katastr obce, ke které přísluší.

K novelizačnímu bodu 27. (k § 13 odst. 5)

Pro větší zpřehlednění zákona dochází ke generální aktualizaci značně zastaralých poznámek pod čarou.

K novelizačnímu bodu 28. (k § 14)

Z hlediska systematiky ustanovení dochází k legislativně-technicky přesnější formulaci nadpisu ustanovení a posloupnosti úkonů strážníka, kdy výzva k vydání zbraně předchází jejímu odebrání.

Dále dochází oproti původní dikci k vypuštění slov „na místě veřejně přístupném“ ve vztahu ke splnění podmínek pro realizaci oprávnění odebrat zbraň. Důvodem požadavku je priorita ochrany života a zdraví osob, veřejného pořádku a majetku i v případě, kdy strážník provádí zákrok nebo úkon mimo místa veřejně přístupná. Možnost odebrání zbraně je nezbytným oprávněním např. v případě oprávněného vstupu strážníka do bytu, vstupu do provozovny, herny či kasina mimo provozní dobu (v souladu s § 17c). Ustanovení dále jednoznačně specifikuje postup strážníka po odebrání zbraně osobě.

V souladu s ustanoveními trestního zákoníku se zbraní rozumí cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším, tedy nejen střelné zbraně, ale i nože, dýky, hole, boxery a tak podobně.

K novelizačnímu bodu 29. (k § 15 odst. 1)

Podle poznatků a informací shromážděných v průběhu konzultací předkladatelů se zástupci obecních policíí je dosavadní dikce tohoto ustanovení v praxi nefunkční a toto ustanovení není takřka využíváno ani v situacích opodstatňujících jeho použití. Důvodem je skutečnost, že v takových situacích je pro strážníka vzhledem k nejistotě a priori prakticky nemožné objektivně vyhodnotit závažnost dané hrozby. Krom toho není toto ustanovení použitelné v souvislosti s narušováním veřejného pořádku. Z toho důvodu se navrhuje, aby k legální realizaci tohoto oprávnění strážníka postačovala důvodná (nikoli tedy libovolná) obava, že v daném místě a čase existuje ohrožení života, zdraví, majetku nebo veřejného pořádku.

Oprávnění strážníka přikázat osobě, aby setrvala na určitém místě, není však v žádném případě možno chápat jako alternativu k omezení osobní svobody podle trestního řádu. Návrh reaguje toliko na situace, kdy např. u osoby, která se dostaví na běžné lékařské vyšetření, je odhalena závažná infekční choroba, která ohrožuje samotnou osobu, jakož i další osoby, aby setrval ve zdravotnickém zařízení; dalším případem může být např. výzva strážníka k setrvání na místě osoby, která chce vstoupit do míst, kde bydlí a jehož bezpečnost je ohrožena v souvislosti s trvající živelnou pohromou atp.

K novelizačnímu bodu 30. (k § 15 odst. 2)

Pro větší zpřehlednění zákona dochází ke generální aktualizaci značně zastaralých poznámek pod čarou.

K novelizačnímu bodu 31. (k nadpisu § 17)

S ohledem na navrhované změny ustanovení § 17, z důvodu zvýšení přehlednosti a posloupnosti kroků strážníka v daném případě, se nadpis § 17 navrhuje ve znění „Oprávnění vyzvat osobu k vydání věci a věc odejmout“.

K novelizačnímu bodu 32. a 33. (k § 17 odst. 1 a 2)

V souvislosti s povinností strážníka podle § 10 odst. 3 doložit mimo jiné oznámení o podezření ze spáchání přestupku příslušnými důvody a důkazy, o které se podezření opírá, vyvstává často potřeba zajistit od osoby věc, která může mít význam pro pozdější řízení o přestupku, přestože nelze v daném okamžiku posoudit, zdali by v takovém řízení mohlo být vysloveno její propadnutí nebo zabrání, resp. je zřejmé, že takový výrok vysloven nebude, a přesto může mít daná věc pro rozhodnutí ve věci klíčový význam. Oproti stávající úpravě se mezi vymezení věci, k jejichž vydání je oprávněn strážník osobu vyzvat, tudíž doplňuje „věc důležitá pro řízení o přestupku“.

Současně je legislativně-technicky přesněji formulována posloupnost úkonů strážníka, kdy výzva k vydání věci předchází jejímu odnětí.

K novelizačnímu bodu 34. (k § 17a odst. 3)

Stávající znění tohoto ustanovení je zpřehledněno a v případě důvodu odstranění technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla podle písm. c) je formulačně zpřesněno a je zohledněna aktuální právní úprava protiprávního jednání provozovatele vozidla zavedená novelou zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

K novelizačnímu bodu 35. [k § 17a odst. 4 písm. b)]

Stávající text se upravuje v tom smyslu, že technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla není možné přiložit nejen na vozidla ozbrojených bezpečnostních sborů, ale na vozidla všech bezpečnostních sborů, čímž se okruh těchto vozidel výslovně rozšiřuje především o vozidla jednotek profesionálních i dobrovolných hasičů.

Dále byl v zájmu zpřesnění textu a jeho sladění s právním řádem upraven pojem „jednotky požární ochrany“.

K novelizačnímu bodu 36. (k § 20 odst. 3)

Pro větší zpřehlednění dochází k legislativně-technické úpravě normativního odkazu na konkrétní právní předpis a sjednocení použití stejného odkazu v celém předpisu (např. § 4b).

K novelizačnímu bodu 37. (k § 20 odst. 3)

Stanovuje se, že strážník je v pracovní době oprávněn nosit pouze služební zbraň, tedy krátkou střelnou zbraň, jejímž držitelem je na základě zbrojní licence obec. Navrhované ustanovení zároveň zakazuje obcházení vymezení služební zbraně tím, že by strážník nosil v pracovní době soukromou střelnou zbraň, jejímž držitelem by byl sám.

Uvedené omezení neplatí, pokud strážník při plnění úkolu podle veterinárního zákona, spočívajícího typicky v odchytu zvířat, nosí plynovou nebo mechanickou zbraň kategorie D (narkotizační zbraně), jejímž vlastníkem je obec.

K novelizačnímu bodu 38. (k § 23 odst. 1)

Opět jde o legislativně-technickou úpravu spočívající v generální aktualizaci značně zastaralých poznámek pod čarou.

K novelizačnímu bodu 39. (nadpis nad § 24a)

Z důvodu zpřehlednění dikce zákona byl nad uvedené ustanovení vložen skupinový nadpis, který vystihuje charakter následujících ustanovení.

K novelizačnímu bodu 40. (k § 24c)

Je navrhována úprava obdobná ustanovení § 67 odst. 1, 3 a 4 zákona o Policii České republiky stanovující oprávnění obecní policie získávat v souvislosti s odhalováním přestupků určité informace a vymezující postup při jejich získávání. Získávání těchto informací, resp. možnost obecní policie tyto informace vyžadovat je omezena na případy přestupků podle § 2 písm. h) zákona o obecní policii, tedy na případy přestupků, jejichž projednávání je v působnosti obce, jakož i na další přestupky, které je obecní policie oprávněna projednávat podle jiných zákonů. Co do požadovaných informací bude obecní policie oprávněna získávat informace v rozsahu výpisu z evidence Rejstříku trestů, opisu z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů nebo příslušný údaj z informačního systému veřejné správy, resp. evidence, ve kterém jsou vedeny údaje o spáchaných přestupcích v případech, ve kterých by předchozí trestní postih mohl vést k posouzení skutku jako trestného činu.

V současnosti je posuzování některých protiprávních jednání, která by byla obecní policie případně oprávněna projednávat i příkazem na místě velmi komplikované. Svoji zásadní roli zde hraje otázka možné opakovanosti takového jednání, kdy by se mohlo jednat o čin přísněji trestný. V těchto případech je proto většina takových jednání strážníky obecní policie pouze oznamována coby podezření ze spáchání přestupku (resp. jiného správního deliktu či trestného činu). V souvislosti s evidencí přestupků a s ohledem na navrhovaný okruh skutkových podstat přestupků, jejichž spáchání bude v evidenci přestupků evidováno, je ve výše uvedené souvislosti zapotřebí rozšířit oprávnění obecních policií při získávání informací v souvislosti s odhalováním přestupku, o získávání informací právě z evidence přestupků (formou opisu), ale [jak bylo uvedeno též v komentáři k navrhovanému ustanovení § 11a odst. 1 písm. g)] též z dalších informačních systémů veřejné správy či jiných evidencí, ve kterých jsou údaje o spáchaných přestupcích dosud značně dekoncentrované, v závislosti na příslušné věcné oblasti, vedeny.

Dále se stanovuje, že obecní policie je oprávněna vyžadovat provedení orientačního vyšetření při podezření na ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou pomocí dechové zkoušky nebo odběrem slin anebo potu, případně za tímto účelem provedení odborného lékařského vyšetření. Těmto vyšetřením jsou osoby povinny se podrobit, není-li to spojeno s nebezpečím pro jejich zdraví. Jedním z důvodů pro zařazení tohoto ustanovení do novely

zákona o obecní policii je odstranění dohadů a různých tzv. právních výkladů zpochybňujících oprávnění strážníka vyzvat osobu mladší 18 let k provedení příslušného vyšetření z důvodu podezření, že tato osoba požila alkoholický nápoj nebo jinou návykovou látku. Tato ustanovení je třeba pojímat jakožto obecnou právní podporu k již existujícím ustanovením upravujícím oprávnění strážníků vyžadovat provedení těchto vyšetření ve speciálních zákonech. Konečně se stanovuje též možnost, aby si obecní policie byly oprávněny vyžádat případně také jiná odborná vyjádření.

K novelizačnímu bodu 41. (k § 25)

K tomu, aby Ministerstvo vnitra, jako příslušný správní orgán, mohlo zahájit řízení o odnětí osvědčení strážníka, musí mít tento ústřední orgán státní správy k dispozici pravomocná rozhodnutí příslušných orgánů, která jsou podkladem pro zahájení řízení. V případě obce tato musí být rovněž včas seznámena se skutečností, že proti strážníkovi bylo zahájeno, resp. ukončeno trestní řízení, resp. že konkrétní věc byla vyřízena jinak (v případě, že se nejedná o trestný čin ale např. o přestupek). Na základě takové informace totiž je obec oprávněna konat podle § 5a zákona o obecní policii (převedení strážníka na jinou práci).

Vzhledem k tomu, že ne všechna protiprávní jednání zakládajících ztrátu spolehlivosti strážníka budou evidována v registru přestupků, resp. v jiném informačním systému veřejné správy, je třeba pro Ministerstvo vnitra pro případné zahájení řízení o odnětí osvědčení získat příslušné informace. V případě obce, ke které je strážník v pracovněprávním vztahu i ona musí být obeznámena s právním titulem zakládajícím ztrátu spolehlivosti svého strážníka. I zde se následně použije zmíněné ustanovení § 5a zákona o obecní policii. Tato oznamovací povinnost orgánů rozhodujících o přestupcích též zefektivní případné řízení o odnětí osvědčení.

V neposlední řadě pak nová komplexní konstrukce tohoto ustanovení stanoví oznamovací povinnost obcím ve vztahu ke ztrátě zdravotní způsobilosti strážníka, který je k ní v pracovním poměru, což přispěje rovněž k zefektivnění případného řízení o odnětí osvědčení. Oznamování ukončení pracovního poměru strážníka má pak význam především ze statistických důvodů.

K novelizačnímu bodu 42. (k § 26b)

Jedná se o legislativně-technickou úpravu, kdy dochází k přesunutí tohoto ustanovení do nového § 28b, který upravuje vztah zákona o obecní policii k jiným právním předpisům.

K novelizačním bodům 43. a 44. (k § 27 odst. 2)

Zrušuje se ustanovení uvádějící tzv. dozor Ministerstva vnitra nad odbornou způsobilostí strážníka a nad dodržováním stanovených jednotných prvků stejnokroje strážníka nebo označení motorových vozidel obecní policie. Toto ustanovení lze v kontextu dalších změn zákona o obecní policii považovat za v zásadě obsoletní a nadbytečné. Ministerstvo vnitra v současnosti organizuje a provádí zkoušky odborné způsobilosti strážníků a podle § 4d

odst. 9 je oprávněno též v případě důvodných pochybností o odborné způsobilosti strážníka vyzvat strážníka, aby se dostavil k přezkoumání odborné způsobilosti. V případě nedodržování ustanovení o jednotných prvcích stejnokrojů strážníků a označení vozidel obecní policie ze strany obcí bude Ministerstvo vnitra postupovat vůči obci v rámci řízení o přestupku.

Návazně se stanovuje též nový odstavec 2 upravující oprávnění Ministerstva vnitra vyžadovat od obcí informace pro výkon své působnosti podle odstavce 1.

K novelizačnímu bodu 45. (k § 27 odst. 4)

Navržené ustanovení pouze reflektuje dosavadní praxi a povede k jednotnosti výkonu činnosti obecních policíí.

K novelizačním bodům 46. (k § 27a)

Návrh obsahuje změnu sankčních ustanovení zahrnujících vymezení skutkových podstat přestupků podnikajících fyzických osob a právnických osob ve vztahu k bránění výkonu oprávnění strážníků v souvislosti se vstupy do provozoven a jiných míst, jakož i obcí, snažících se suplovat činnost obecní policie jinými, zejména soukromoprávními subjekty.

Stávající formulace těchto skutkových podstat přestupků byla legislativně-technicky upravena tak, aby byla zcela jednoznačná. Nově jsou do návrhu zákona zařazena pouze protiprávní jednání obcí, právnických a podnikajících fyzických osob, která postihují nejzávažnější případy ingerence těchto subjektů do výkonu veřejné moci obecní policíí. Jedná se tedy o postih těch jednání, která skutečně mohou způsobit závažné problémy při plnění úkolů obecní policie. Tomu odpovídá i horní hranice sazeb jednotlivých pokut, která je s ohledem na postavení, povahu činnosti a obvyklý rozsah jmění podnikajících fyzických osob a právnických osob vyšší než u fyzických osob. Přihlíží se i k Rámcovým rozhodnutím EU i směrnícím ES, které obecně stanoví, že sankce mají být účinné, přiměřené a odrazující; k naplnění těchto cílů u podnikajících fyzických osob a právnických osob je obvykle potřeba citelnějších sankcí, než u fyzických osob.

Návrh odst. 2 písm. c) však v žádném případě nedopadá na situace, kdy strážníci obecních policíí vykonávají celou řadu činností v oblasti propagace své činnosti, ale i prevence kriminality, formou prezentací či přednášek na školách či v domovech seniorů, v účasti na propagačních akcích integrovaného záchranného systému, atd. mimo obec, která obecní policii zřídila. Strážníci mohou tyto akce realizovat ve své pracovní době, mohou při nich nosit stejnokroj s odznakem a názvem obce a zároveň není třeba, aby mezi obcí, která obecní policii zřídila a obcí, na jejímž území je taková osvětová a propagační činnost realizována, musela být uzavřena veřejnoprávní smlouva. Strážník v těchto situacích však samozřejmě nemůže vykonávat povinnosti a oprávnění strážníka stanovená zákonem o obecní policii nebo jiným zákonem. Jeho činnost je tak omezena toliko právě jen na prezentační či vzdělávací aktivitu a na dopravení se na místo, kde má být tato činnost vykonávána. Též v případě prevence kriminality na území jiné obce nemůže obecní policie na základě tohoto ustanovení vykonávat jiné než propagační či osvětové činnosti (primární prevence), konkrétně

pak strážníci nemohou plnit úkoly, při nichž by užívali svých oprávnění podle zákona o obecní policii.

Jak již bylo uvedeno výše, jsou vymezeny též skutkové podstaty přestupků, kterých se může podle tohoto zákona dopustit obec. Jedná se o skutkovou podstatu spočívající v pověření plněním úkolů obecní policie fyzickou osobu, která nemá osvědčení [písm. a)], nebo podnikající fyzickou osobu nebo právnickou osobu [(písm. b)], a dále v porušování pravidel o jednotných prvcích stejnokrojů strážníků a dopravních prostředků obecní policie. Jde o případy, kdy obec umožní, aby oprávnění strážníka vykonávala osoba, která nesplňuje požadavky kladené na strážníka § 4 odst. 1 či § 9 odst. 1 zákona o obecní policii (strážník musí být při výkonu svých oprávnění a povinností v pracovní době podle zákona oblečen ve stejnokroji a opatřen dalšími jednotnými prvky, tj. nemůže takovou činnost provádět např. v civilním oděvu).

K přestupku spáchaného obcí je podle názoru Ministerstva vnitra z obecného hlediska uvést, že obecní policie je orgánem veřejné moci. Orgán veřejné moci musí mít stanovená jasná pravidla, za nichž svoji působnost a pravomoc vykonává. Nelze připustit, aby v případě možného výrazného zásahu do práv a svobod, takový zákrok, úkon nebo jiné opatření realizoval někdo jiný než strážník (např. čekatel nebo jiný zaměstnanec obce zařazený do obecní policie), nebo aby v případě vzniku problémové situace strážník nebyl jednoznačně identifikován osobami, které jsou od něj oprávněny požadovat pomoc. Strážníci jsou navíc v každodenním fyzickém kontaktu s občany obcí a i při respektování faktu, že obecní policie jsou zřizovány v samostatné působnosti obcí, měli by být ustrojeni tak, aby existovala určitá míra jednotnosti a tím i identifikovatelnosti strážníků ve všech obcích, kde je obecní policie zřízena.

V této souvislosti předkladatelé návrhu zákona připomínají, že se u stanovení výše sankce jedná pouze o horní hranici pokuty, tedy, že v případě projednání přestupku obce lze uložit pokutu v intervalech 1 Kč až 20 000 Kč, v ostatních případech 100 000 Kč. Navržené rozpětí pokut a mechanismus ukládání správních trestů rovněž odpovídají koncepci správního trestání přestupků. Při stanovení výše pokuty je správní orgán (Ministerstvo vnitra) povinen v rámci správního uvážení stanovit v uvedeném rozpětí konkrétní výši pokuty s ohledem na zásady správního řádu, s analogickým použitím ustanovení jiných právních předpisů (srov. § 37 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů) a se zohledněním principů správního trestání obsažených v příslušné judikatuře především správních soudů a Ústavního soudu. Výše pokuty se tedy odvíjí od řady faktorů, kterými jsou zejména závažnost protiprávního jednání a doba trvání protiprávního stavu. Správní uvážení ale neznamená v žádném případě libovůli při stanovení výše pokuty. Na základě rozsáhlé judikatury správních soudů a Ústavního soudu je při stanovení výše pokuty v konkrétním případě nutno zohlednit celou řadu hledisek, a to včetně finančních možností a majetku delikventa nebo dopadu, který pro něj bude pokuta znamenat.

K novelizačnímu bodu 47. a 48. (§ 28)

V návaznosti na novou úpravu bezúhonnosti (§ 4a) a spolehlivosti (§ 4b) dochází k upřesnění provázanosti jednotlivých odstavců s tímto ustanovením.

K novelizačnímu bodu 49. až 52. (§ 28 odst. 3 až 6)

Je navrhováno doplnění nové skutkové podstaty přestupku, kterého se dopustí fyzická osoba tím, že úmyslně vykonává oprávnění a povinnosti strážníka, aniž by k tomu byla oprávněna podle tohoto zákona.

V případě přestupků jsou zachovány skutkové podstaty související s narušováním činnosti obecní policie fyzickými osobami, které užívají stejnokroje či dopravní prostředky zaměnitelné s vybavením obecní policie, a bylo provedeno doplnění v tom smyslu, aby bylo možné postihnout stejné protiprávní jednání, kterého se dopustí právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba. Tato ustanovení tedy míří na osoby, které nejsou strážníky a užívají jednotné prvky obecní policie k účelům v rozporu se zákonem o obecní policii.

V nově doplněném odstavci 6 se stanoví pravidla pro ukládání správních trestů v nezkráceném správním řízení (ve vztahu k přestupkům, kterých se může dopustit uchazeč o zaměstnání strážníka, čekatel nebo strážník. Pokud by došlo k projednání takových přestupků příkazem na místě (například kolegou strážníkem), nemusel by se o takové skutečnosti (budoucí) zaměstnavatel dozvědět.

K novelizačnímu bodu 53. (§ 28a)

Stanovuje se funkční příslušnost obecního úřadu a Ministerstva vnitra k projednávání přestupků spáchaných podle návrhu zákona.

K novelizačnímu bodu 54. (§ 28b)

Navrhuje se rovněž blíže vymezit vztah zákona o obecní policii k jiným právním předpisům, resp. způsob, jakým se tyto právní předpisy na činnost obecních policií vztahují. Přitom je sledován především cíl zajistit v nejvyšším možném rozsahu efektivní fungování obecních policií a naplnit požadavek, aby strážníci byli přítomni v ulicích a plnili úkoly obecní policie, a pouze v nezbytné míře se ve své pracovní době zabývali administrativní prací. Tato problematika se v první řadě dotýká menších obecních policií, neboť městské policie ve větších městech jsou vesměs schopné zajistit dostatečné personální a materiální kapacity specializované na zajištění administrativních agend. Naopak právě v menších obcích je administrativa spojená s plněním úkolů obecních policií zajišťována samotnými strážníky na úkor přímého výkonu činnosti obecní policie.

Proto se navrhuje, že pokud je podle správního řádu obecní policie příslušná vést určité řízení, může toto správní řízení vést, s výjimkou ukládání pokuty příkazem na místě, obecní úřad obce, jejímž je obecní policie orgánem, pokud jej k tomu usnesením pověří rada takové obce. Bude se vesměs jednat o vydání usnesení o zastavení zjevně právně nepřipustných podání, případně se bude jednat o žádosti o přezkum řízení, eventuálně obnovu řízení, v souvislosti s uloženou pokutou příkazem na místě, případně půjde o řešení stížností na strážníky obecní policie spojených s projednáváním přestupků v uvedeném zkráceném správním řízení. Tato řízení by na úrovni obce měli vést úředníci, kteří mají zvláštní odbornou

způsobilost požadovanou pro takovou činnost. Strážníci obecních policíí tuto odbornou způsobilost v drtivé většině obcí nemají. Navrhuje se tedy, aby takové řízení mohl vést obecní úřad obce, jejímž je obecní policie orgánem. To znamená, že obecní policie v takových případech podnět nebo podání bezodkladně postoupí obecnímu úřadu, který postoupení věci pouze poznamená do spisu. Přitom ukládáním pokuty příkazem na místě je v kontextu tohoto ustanovení třeba rozumět výhradně samotné rozhodování ve zkráceném správním řízení podle § 91 a násl. zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, nikoli ale např. rozhodování o povolení obnovy řízení, řízení přezkumné atd. Právě tato rozhodování by měl na podkladě navrhovaného ustanovení provádět obecní úřad obce, jejímž je obecní policie orgánem.

Je navržena možnost úpravy funkční příslušnosti obecní policie k vyřizování žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Za současného právního stavu je totiž obecní policie funkčně příslušná pouze k vyřizování žádostí, které se týkají jejích postupů v oblasti přenesené působnosti. V případě žádostí o informace ze samostatné působnosti obce je dle judikatury Nejvyššího správního soudu příslušnou k vyřizování žádostí o informace rada obce dle § 102 odst. 3 zákona o obcích (srov. rozsudek sp. zn. 6 As 68/2014). Tato ustanovení sice umožňuje svěřit rozhodování obecnímu úřadu, nikoli však obecní policii. Žádosti o informace z oblasti samostatné působnosti obce, vykonávané obecní policií, tak dle platného právního stavu může vyřizovat rada obce nebo obecní úřad, nikoli však sama obecní policie. Navrhuje se proto dát obci možnost (nikoliv povinnost!), aby takovéto žádosti mohla vyřizovat sama dotčená obecní policie.

Z hlediska systematiky zákona se do tohoto ustanovení přesouvá stávající § 26b upravující vztah ke kontrolnímu řádu.

K Čl. II (k přechodným ustanovením ke změně zákona o obecní policii)

Z důvodu právní jistoty stávajících určených strážníků se dále stanoví, že určený strážník, kterému rada obce svěřila pravomoc jednat jménem obce v pracovněprávních vztazích čekatelů, strážníků a dalších zaměstnanců obce, kteří nejsou čekatelem nebo strážníkem, podle § 4 odst. 2 zákona č. 553/1991 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se považuje za určeného strážníka, kterému tuto pravomoc svěřilo zastupitelstvo obce podle zákona č. 553/1991 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Rovněž z důvodu právní jistoty je navrženo přechodné ustanovení ve vztahu ke splnění podmínky bezúhonnosti a spolehlivosti tak, že nově nastavená pravidla nebudou vztahena na protiprávní jednání spáchaná před nabytím účinnosti tohoto zákona.

K ČÁSTI DRUHÉ

Změna zákona o Rejstříku trestů

K Čl. III

K novelizačnímu bodu [k § 16j odst. 1]

S ohledem na nové oprávnění obce vyžádat si za účelem ověření pravdivosti údajů uvedených v četném prohlášení uchazeče o zaměstnání strážníka opis z evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů, je nezbytné toto oprávnění zakotvit i v příslušném ustanovení zákona o Rejstříku trestů, a tím propojit v tomto směru platnou legislativu.

K ČÁSTI TŘETÍ

Účinnost

K Čl. IV

S ohledem na projednání a schvalování navrhovaného zákona se navrhuje, aby tento zákon nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2020.

V Praze dne 11. července 2019

Zdeněk Ondráček, v.r.,

Jiří Mašek, v.r.

Ivana Nevludová, v.r.

Jan Bartošek, v.r.

Robert Králíček, v.r.

Radek Koteň, v.r.

Radovan Vích, v.r.

Marek Novák, v.r.

Květa Matušovská, v.r.

Jan Hamáček, v.r.

Petr Sadovský, v.r.

Milan Brázdil, v.r.

Lukáš Kolářík, v.r.

Tomáš Vymazal, v.r.